

Skatteministeriet

12. november 2024
J.nr. 2024 - 7612

Til Folketinget – Sundhedsudvalget

Hermed sendes svar på spørgsmål nr. 35 af 16. oktober 2024 (alm. del).

Rasmus Stoklund

/ Jeanette Rose Hansen

Spørgsmål

Vil man effektivt kunne afgiftsbelægge ingredienser, som tilføjes ultraforarbejdede fødevarer, herunder E-numre, emulgatorer som lecithin, MSG og kunstige sødestoffer, for at mindske indtaget af ultraforarbejdet mad og for at skabe provenu til at reducere momsens på frugt og grønt? Og er ministeren bekendt med, om andre lande har indført sådanne eller tilsvarende afgifter?

Svar

Jeg er ikke bekendt med, at andre lande har en sådan eller en tilsvarende afgift.

Ved udviklingen af nye afgifter er det væsentligt at have fokus på afgrænsningen af hvilke varer, der skal lægges afgift på. Det vil bl.a. være relevant at tage stilling til, om der skal lægges afgift på alle E-numre, eller kun på de E-numre, der vedrører emulgatorer, MSG (Mononatriumglutamat som bruges til at forbedre madens salte 'umami' smag) og kunstige sødestoffer.

Tilsætningsstoffer er en stor gruppe af meget forskellige stoffer med hver sin egenskab og med hver sit E-nummer. Kun godkendte tilsætningsstoffer må bruges i fødevarer. Tilsætningsstoffer godkendes, når der er tilstrækkelige videnskabelige undersøgelser, som viser, at der ikke er sundhedsmæssige betænkeligheder ved at bruge stoffet. Stoffet må ligeledes kun bruges i den mængde, der er teknologisk behov for.

E-numre omfatter fx også konserveringsmidler og antioxidanter, der forlænger holdbarheden på fødevarer, hvilket er nyttigt for at begrænse madspild.

En afgrænsning til ”ultraforarbejdet mad” vil næppe kunne bruges effektivt, da den dels ikke bidrager til afgrænsningen af fødevarergrupper og forarbejdningsgrader, og dels ikke afgrænser fødevarernes indhold af E-numre.

Ved afgrænsningen skal der også tages højde for, at der ikke opstår konkurrenceforvridning til substituerbare produkter. Det skyldes, at i nogle tilfælde vil en naturlig fødevarer kunne erstatte et E-nummer. Der kan fx være tilfælde, hvor en emulgator, der har et E-nummer, kan erstattes af æg.

Generelt kan jeg oplyse, at afgifter på ingredienser, som indgår i en lang række fødevarer, vanskeliggøres af, at mange varer bliver afgiftspligtige. Det sås fx i forbindelse med den tidligere afgift på mættet fedt. Brede afgifter på ingredienser i fødevarer vanskeliggøres også af, at det er almindeligt med flere forarbejdningsled efter produktionen eller importen, fx hvis en vare anvendes i fremstillingen af halvfabrikata, der senere anvendes til erhvervmæssig fremstilling af en færdigvare (der enten kan sælges i en butik eller restaurant). Det er ofte producenten eller importøren, der er de typiske beskatningsled, så hvis antallet af producenter stiger, øger det også antallet af virksomheder, der bliver berørt af de administrative byrder. Det medfører tilsvarende store administrative byrder for Skatteforvaltningen.

Foruden de administrative omkostninger, indebærer afgifter også forvriddninger af arbejdsudbuddet og forbrugeradfærden, herunder i nogle tilfælde også øget grænsehandel. Disse samfundsøkonomiske omkostninger bør holdes op imod eventuelle samfundsøkonomiske gevinster ved en sådan afgift fx i form af sparede sundhedsudgifter.

Såfremt hensigten med den foreslåede afgift primært er at finansiere andre initiativer, som fx nedsat moms på frugt og grønt, vil det være mere effektivt at øge andre allerede eksisterende og mindre forvridende, skatter eller afgifter.